

Hr. Lauri Läänemets
siseminister

Teie: 06.03.2024 nr 1-6/2920-1
Meie: 27.03.2024

Arvamus

Riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule

Eesti Relvaomanike Liidu juhatus, olles tutvunud eelnõu ja seletuskirjaga, nõustub sellega, et RelvS alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärasid tuleks kaasajastada, kuid ei nõustu pakutud lõivude määradega.

Nagu ka seletuskirjas märgitud, siis „enamik nimetatud riigilõivumäärasid on püsinud samal tasemel 2015. aastast ning Statistikaameti tarbijahinnaindeksi kalkulaatori andmetel on 2015. aasta teisest kvartalist 2023. aasta kolmanda kvartalini tarbijahinnaindeksi tõus olnud 48,8%.“

Eesti Relvaomanike Liit peab mõistlikuks ning huvigruppidele arusaadavaks riigilõivude tõusu samal määral, s.o. ~50%.

1. Riigilõivumäärade kujundamise põhimõtetest

Seletuskiri väidab küll ühelt poolt, et „kehtivad riigilõivumäärad ei ole enam kulupõhimõttega kooskõlas“ ning „eelnõuga tõstetakse Siseministeriumi valitsemisala riigilõivumäärasid vastavalt toimingute tegelikele kuludele“, kuid siis hakkab iseendale vastu rääkima, väites, et „Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Tuleb leida selliseid täiendavaid allikaid, mis oleks kooskõlas üldise maksupoliitikaga: teenimise asemel tarbimise ning keskkonda koormavate tegevuste kõrgem maksustamine.“

Sellega on otse välja öeldud, et lisaks kulupõhimõttele plaanitakse riigilõivu tõstmisega suurendada riigi tulusid. Kuna sihtgrupp on väike (vähem kui 5% elanikkonnast), siis oodatav tulude kasv (1,17 miljonit €) ei ole riigieelarve mõistes märkimisväärne, samas negatiivne mõju üksikisikule seda suurem. Samuti on eksitud riigilõivu määra kehtestamise üldpõhimõtte vastu, et selle eesmärgiks ei saaks riigile iseseisva täiendava tulullika loomine (sama seletuskirja lk 3).

„Riigilõivumäärade kujundamisel on lähtutud lisaks kulupõhimõttele ka ekvivalendi-põhimõttest ja maksejõulisuse põhimõttest.“

„Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingu tegemisega seotud otsesed kulud. Ekvivalendipõhimõtte kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt toiminguga saadava eelise või ka hüve tähendusest isiku jaoks ja selle ulatusest. Maksejõulisuse põhimõtte kohaselt võivad riigilõivud olla kantud mõjutuseesmärgist suunata isikute käitumist.“

Eesti Relvaomanike Liit

Tsiteeritud lõigust lähtub, et lisaks eelnevale tahetakse riigilõivude suurendamisega ka suunata isikute käitumist. Sama mõtte käib läbi ka mõjuhinnangutest, kus tunnistatakse, et „muudatuse tagajärjel võivad muutuda inimeste käitumisharjumused, sest riigilõivumäärade tõstmine võib mõjutada nende võimalusi taotleda RelvS-i alusel erinevaid lubasid.“

Juba paar aastat on näha, et PPA ja/või Siseministeeriumi eesmärgiks on vähendada relvade ning relvaomanike hulka. Kui algselt vaieldi vastu, et midagi pole muutunud, siis nüüd on hakatud otse ütleva, et „PPA on varasemalt väljastanud relvalube liiga kergekäeliselt, kuid täna see enam nii ei ole“ ning „PPA on oluliselt korrigeerinud oma praktikat relvalubade ja relvasoetamislubade taotluste läbivaatamisel.“

Siiani on aga jäänud arusaamatuks, millest selline suunamuutus, mida võib nimetada otsesõnu relva(omaniku)vaenulikuks. Eriti arvestades praegust sõda Ukrainas ning idanaabri käitumist, peaks riik (k.a. PPA) tegema kõik, et arendada rahva kaitsevõimet ja -tahet, sealhulgas soodustada relvakäsitsemisoskuste laialdast levikut. Eesti Relvaomanike Liit on seisukohal, et nii viimaste aastate PPA lubadegrupi menetluspraktika kui pakutud riigilõivumäärade muutmised töötavad sellele otseselt vastu. Lisaks relvaomanike ja relvade arvu vähenemisele tekitatakse ka palju oma riigis pettunud inimesi ning kahjustatakse politsei mainet.

Eriti küünilisena tooksime eelneva taustal välja järgneva lõigu seletuskirjast:

„Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt tunnistatakse RLS-i § 266 lõige 1 kehtetuks. See tähendab, et kui seni tuli Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest tasuda riigilõivu 15 eurot, siis edaspidi ei võeta selle toiminguga eest riigilõivu. Kuigi ka Euroopa tulirelvapassi väljastamisega kaasneb PPA-le kulu, peab eelnõu koostaja oluliseks väärtustada jahipidamist, laskesporti harrastamist ning ajaloo või kultuuri hoidmist ja edendamist.“

Kui eelnõu koostaja tegelikult väärtustaks neid tegevusi, siis ei oleks kogu ülejäänud eelnõu kirjutatud eesmärgiga vähendada tsiviilrelvade ja nende omanike arvu ning suurendada riigitulusid.

2. PPA kuludest

„Nende andmete kohaselt oli 2019. aasta tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenusega seotud kulu kokku ligikaudu 1,5 miljonit eurot, praeguseks ulatub kulu 3,06 miljoni euroni.“

Selline kahekordne (104%) kulude tõus vajab täiendavat selgitust, eriti arvestades, et võrreldes 2019. aastaga on relvaloa omanike arv langenud pea 2000 inimese võrra. Võrdluseks - tarbijahinna indeksi tõus nendel aastatel on olnud 35,8%. Ilmselgelt on tegevuskulude kahekordse tõusuga nelja aasta jooksul mugav seletada riigilõivude tõstmise vajadust kuni kaheksa korda, samas tekib kahtlus, kas selline tõus pole mitte tingitud nt muutunud arvutusmetoodikast.

Eesti Relvaomanike Liit

„Kõnesolevate riigilõivustatud teenuste osutamise seotud PPA ametnike palga- ja töövahendite ning varustuse kulu on 2023. aastal kokku ligikaudu 1,8 miljonit eurot ehk 58,8% kogukuludest ja teiste asutuste (Kaitsepolitsei amet, SMIT) poolt läbi viidavate tegevuste kulu ligikaudu 887 000 eurot ehk 3,3% kogukuludest.“

Siin peab olema viga - kui 1,8 miljonit on tõepoolest 58,8% 3,06 miljonist, siis 887 000 ei ole 3,3%, vaid 29% (3,3% oleks 100 980).

Kahjuks pole seletuskirjas välja toodud, kuidas jaguneb ülejäänud kulu, on see siis 373 000 või 1,16 miljonit. Näiteks isikut tõendavate dokumentide menetlustega seotud tegelikud kulud on samas seletuskirjas punktis 2.1.3 märksa selgemini välja toodud.

„Lisaks teostatakse loa omaja eluviisi ja käitumise hindamiseks põhjalik kontroll iga järgneva taotluse esitamisel PPA-le, kui viimasest kontrollist on möödas rohkem kui kuus kuud.“

Kas PPA on ise hinnanud, kui kuluefektiivne nende poolt teostatav põhjalik kontroll on olnud? Relvaomanike Liiduni on jõudnud hulganisti näiteid, kus taotlejaid on loamenetluse käigus põhjendamatult pika kirjavahetusega alandatud ja endast välja viidud, kusjuures sageli jääb mulje, et menetleja ei süvenegi taotleja vastustesse, vaid koostab oma vastuseid lõika-klleebi (copy-paste) meetodil etteantud materjalide põhjal.

Paljudel juhtudel küsitakse taotlejalt korduvalt samu küsimusi või üritatakse teda n.ö. vahele võtta, selline praktika sobiks kahtlusaluse ülekuulamiseks, mitte haldusmenetluse, mis HMS § 5 järgi viiakse läbi „eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.“

Samuti olema märganud tõsiseid puudujääke menetlejate kompetentsis, mistõttu menetlus jääb sageli venima kuni tähtajani või üle selle, kuniks „konsulteritakse erinevate ekspertidega“. Märkasime aasta alguses avaldatud PPA töökuulutust menetleja leidmiseks¹ ning selgus, et kandidaadilt ei nõuta mitte mingisugust relvandusealast väljaõpet ega teadmisi - tulevikus võiks PPA kaaluda selliste nõudmiste seadmist, et tõsta lubademenetluse kiirust ja kvaliteeti.

Peame vajalikuks ka märkida, et seoses taotlejate õiglustunnet riivavate keelduvate otsustega on mitmed relvaomanikud pöördunud oma õiguste kaitseks kohtusse. Kui kohtuasjad peaksid lahenema PPA kahjuks, siis lisandub täiendav kulu kohtukulude näol ning on eriti küüniline, et relvaomanikud maksavad selle PPA õppetunni tõusnud riigilõivude näol ise kinni.

3. Relvaeksamist

„Võttes arvesse relvaeksami läbiviimisega kaasnevaid otseseid ja kaudseid kulusid, tuleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 145 eurot ning kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaeksam või relva käsitlemise katse, oleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 135 eurot.

Selleks, et täielikult kulupõhisele riigilõivumäärale üleminek oleks sujuvam, nähakse eelnõuga ette relvaeksami vastuvõtmise eest riigilõiv 90 eurot. Kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaeksam või relva käsitlemise katse, tuleb tasuda riigilõivu 75 eurot.“

---

¹ <https://www.cvkeskus.ee/lubadegrupi-menetleja-tallinnas-politsei-ja-piirivalveamet-888555>

Eesti Relvaomanike Liit

Laskekatse riigilõivud tunduvad utoopilised. 75 € eest saab Tallinnas kommerts-lasketiirus osta näiteks laskepaketti, mis sisaldab 30 lasku neljast-viiest erinevast relvast millega kaasneb laskeinstruktori juhendamine ja ohutustehnika ning turvavarustus^{2 3}. Väidetavalt kulupõhise 135 € eest saab juba kahele inimesele osta 90 lasku kuuest erinevast relvast.

Eriti koomilisena mõjub seletuskirjas eraldi väljatoodud kallinenud padruni hind - laskekatsel kasutatava nelja padruni hind on ka kõige kallima moona⁴ puhul 50 padruni kaupa ostes $4 \times 0,71 \text{ €} = 2,84 \text{ €}$ ehk tervelt 3,79% laskekatse plaanitavast riigilõivust!

Eesti Relvaomanike Liit teeb ettepaneku tulevikus korraldada korduvat relva käsitlemise katset (relvaloa pikendamisel, millel on märgitud otstarbena üksnes turvalisuse tagamine) eratiirudes, mis praegu tegelevad niikuinii vastavate isikute koolitamisega. Ülaltoodud hindasid arvestades tundub, et see võiks relvaeksami kulusid oluliselt vähendada. Samalaadne positiivne kogemus on juba olemas - jahimeeste laskekatseid (mis teenivad sisult sama eesmärki, mis korduv katse loa pikendamisel) on juba aastaid läbi viidud eratiirudes. Samuti tehakse relvaeksameid eratiirudes nt. Soomes ja Tšehhis.

4. Mõjudest

„RLS-i muudatuste mõjul muutuvad RelvS-i alusel tehtavad toimingud sihtrühmale kallimaks.

Relva omandamisel on jätkuvalt kõige suuremaks kuluks aga relva soetamine ning riigilõivu osakaal on relva soetamisega võrreldes jätkuvalt väike. Arvestades relva soetamise hinda, siis moodustab relva soetamisloa riigilõivumäär praegu 700 eurot maksva relva hinnast umbes 4%. Uue määra alusel moodustab soetamisloa riigilõivumäär 600 eurot maksva relva hinnast 24%.“

Ka siin lõigus on arvutusviga, lisaks on arusaamatu, miks ühel juhul võeti relva hinnaks 700, teisel 600 eurot. Kehtiv riigilõiv on 30 eurot ehk tõepoolest 4,28% 700 eurost. Kavandatav riigilõiv on 100 eurot, mis on 16,67% 600 eurost. 24% 600 eurost oleks 144 eurot. Iga juhul ei saa nõustuda väitega, et riigilõiv 100 eurot oleks väike ei absoluut- ega suhtarvuna.

„Kui inimene soovib ka relva soetada, siis uute riigilõivumäärade juures peab inimene arvestama vähemalt järgmise väljaminekuga: loa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, relvaeksami vastuvõtmise riigilõiv – 145 eurot ning relvasoetamisloa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, ehk kokku 385 eurot. Seni kehtinud riigilõivumäärade järgi tuli nende toimingute eest tasuda 30 + 30 + 30 eurot ehk kokku 90 eurot riigilõivu. Relvaloa kehtivus on üldjuhul viis aastat. Kui soovitakse relvaloa kehtivust pikendada, siis tuleb viie aasta pärast tasuda riigilõivu 170 eurot. Kui isikul on relv vaid enese ja vara kaitse otstarbel, tuleb tal sooritada ka laskekatse, mille eest tasutakse riigilõivu 135 eurot (kehtiva seaduse järgi 30 eurot).“

Tsiteeritud lõigus on kirjas teised riigilõivumäärad, kui peatüki 3.1 tabelis 1 - tundub, et kasutati esialgu plaanitud nn kulupõhised numbrid, mida ilmselt mingil hetkel otsustati muuta. See on juba kolmas numbriviga, mis ühekordsel seletuskirja läbitöötamisel silma jäi, ning selline lohakas seletuskirja koostamisel just ei suurenda usaldust ka ülejäänud sisu osas.

² <https://tlk.ee/toode/daamidele>

³ <https://gungarage.ee/laskepaketid>

⁴ S&B .38 Special SP nontox - https://www.jahipaun.ee/netipood/toode/laskemoon/kasitulirelvale/padrun-sb-38-special-sp-nontox-1025-g-_0yz7qr/

Eesti Relvaomanike Liit

„Kui tulirelva omamine muutub inimestele kallimaks, võib sageda turvalisuse tagamise eesmärgil piiramata tsiviilkäibega hoiatus- ja tsiviilrelvade soetamine, sest neid on lihtne koduste vahenditega tulirelvaks ümber ehitada ning nende käitlemise üle järelevalve on puudulik.“

Siin lõigus on kirjaviga, mõeldud on ilmselt „hoiatus- ja signaalrelvade“.

Mõjuhinnangu punktis 6.1.4 „Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele“ on jäänud tähelepanuta, et nii relvaalaste toimingute riigilõivude tõstmine 300-500% kui ka PPA lubadegrupi viimastel aastatel (seadusliku aluseta) muutunud menetluspraktika tekitavad relvaomanikes frustratsiooni ning pettumust politseis ja oma riigis. Mõju on laiem kui seletuskirjas mainitus 24 600 relvaomanikku, sest igal relvaomanikul on suhtlusringkond, kellega ta jagab oma emotsioone.

Lõpuks võib riigis pettunud inimene olla ka otsene julgeolekuoht, sest ta on kergem saak nt vaenuliku naaberriigi eriteenistusele.

Arvestamata on ka asjaolu, et relvade ja relvaomanike arvu vähenemine praeguses keerulises julgeolekuolukorras mõjub Eesti rahva kaitsetahele negatiivselt. Seletuskirjas on küll välja toodud, et *Eesti relvaomanikud on üldjuhul seaduskuulekad*, kuid tundub, et siia maani ei mõisteta Eesti riigiametites, et relvakäsitsemisoskus võiks olla riigikaitse väärtusega ning laiapindne riigikaitse ongi laiem, kui Kaitseliit ja Kaitsevägi.

Seega Relvaomanike Liit ei saa nõustuda seletuskirjas toodud väitega, et kavandatava muudatuse mõju riigi julgeolekule oleks väheoluline.

Kokkuvõte

Eesti Relvaomanike Liit leiab, et seaduseelnõu on Relvaseaduse osas vastuvõetamatu, kuna pakutud riigilõivumäärade tõus on ebaproportsionaalselt suur ning puudulikult põhjendatud.

Sellisel määral riigilõivude tõstmine mõjuks negatiivselt mitte ainult relvaomanike laskeharrastuse ja eneseteostusele võimalustele, vaid ka siseturvalisusele ning kaitsetahele. Eesti Relvaomanike Liit peaks mõistlikuks ning huvigruppidele arusaadavaks riigilõivude tõusu samal määral, kui tarbijahinnaindeksi tõus aastatel 2015-2023, s.o. ~50 %.

Lugupidamisega,
Eesti Relvaomanike Liidu juhatus

Hillar Pöldmaa, Daimar Liiv, Marie Fischer, Pavel Nordberg, Vootele Voit.

/allkirjastatud digitaalselt/